

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

26 Ağustos 2021

Sayı :30824082-6101602771

Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/38983
7/41142
7/41490
7/42934
7/43024-7/43025
7/43028
7/43710
7/43970
7/44317
7/44769

G.K.

EK:

-Liste (6 Adet, 9 Sayfa)

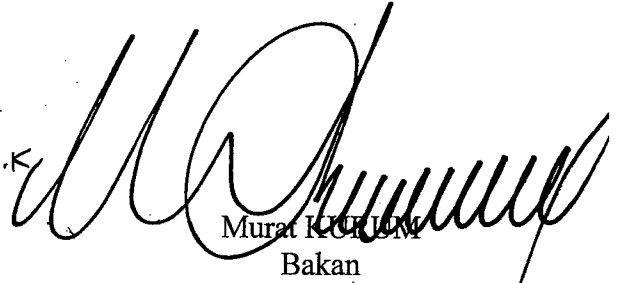
-Cevap Yazısı (118 Adet, 220 Sayfa)

7/44973
7/45153
7/45157-7/45158
7/45178
7/45260
7/45466-7/45469
7/45474
7/45624-7/45625
7/45630
7/45744
7/45855-7/45866
7/45870

G.K.

7/45872
7/45877
7/46297
7/46299-7/46300
7/46304-7/46305
7/46490-7/46492
7/46495-7/46498
7/46623
7/46626
7/46630

G.K.

Murat KURUM
Bakan

7/47328
7/47330-7/47334
7/47337-7/47338
7/47434-7/47435
7/47437
7/47439
7/47441-7/47442
7/47571-7/47573
7/47683
7/47685-7/47687
7/47691
7/47873
7/47876

G.K.

G.K.

7/46761-7/46762
7/46764
7/46769-7/46772
7/46884
7/46886
7/46890
7/46942-7/46948
7/46951-7/46955
7/47012
7/47016
7/47104
7/47132-7/47139
7/47221-7/47225

BİTLİS MİLLETVEKİLİ
SAYIN MAHMUT CELADET GAYDALI'NIN
TBMM 7/38983 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Yapı Denetim Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 11.12.2020 tarih ve 31331 sayılı Resmi Gazetede yayımlandı. Bu düzenleme ile yönetmelik 15. kez değiştirilmiş oldu.

Jeoloji Mühendisleri Odası söz konusu değişikliklerin, yapı üretim süreçlerinin denetimine ilişkin sorunları çözmekten uzak olduğu belirtmiştir. Ocak 2020'den bu yana meydana gelen depremler, taşkın, heyelan, kaya ve çığ düşmesi gibi doğa kaynaklı afetler sonrası meydana gelen kayıp ve hasara rağmen, yapı üretim ve denetim sisteminin eksikliğinin fark edilip giderilmesi ile ruhsat veren yerel idarelerin yapı denetim kuruluşları üzerindeki denetim yetkilerinin artırılması gerekirken, buna ilişkin tek bir düzenlemenin yapılmadığını belirtmiştir. Yine, yapılan düzenlemede; ne İzmir-Bayraklı'da bataklık alana, ne Elazığ'da dere alüvyonları üzerine inşa edilen ve yıkılan binaların zemin etütlerinin yerinde denetimini esas alacak şekilde bir denetimin yapılmasına, ne de 2020 yılı başından bu yana doğa kaynaklı afetlerden kaynaklı 240 vatandaşımızın yaşamını yitirmesine neden olan ve yapı denetiminden kaynaklanan olguların çözümüne ilişkin tek bir madde bulunmadığı ifade etmiştir.

Bu doğrultuda Jeoloji Mühendisleri Odası, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının cevablaması adına bazı sorular yöneltmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- 1956 yılında yayımlanan 6785 sayılı mülga İmar Kanunu ile getirilen ve geçen yaklaşık 70 yıllık sürede bilim ve mühendislik hizmetlerindeki inanılmaz gelişim ve değişim görmezden gelinerek bugünlere kadar çok ufak değişikliklerle taşınan fenni mesuliyet konusu, yani yapı denetim sisteminin ruhsat eki etüt ve projelerin denetimini kağıt üzerinde değil, gerçek manada yerinde denetimini esas alacak şekilde yapılmasını gerekli kılan düzenlenmelere ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Her depremde yaşanan yıkımların ana nedenlerinden birinin denetim eksikliği olduğu bilinmesine rağmen bu konudaki sorunlar neden çözümlenmemektedir?
- 2- Son 20 yıldır Marmara'da, Afyon'da, Adana'da, Van'da, Elazığ'da ve en son İzmir Bayraklı'da yaşanan depremler sonucu can kayıpları ile yıkımların temel nedenlerinden birinin zayıf mühendislik özelliklerine sahip zeminler olduğu bilinmesine rağmen, zemin araştırmalarının yerinde denetimini esas alacak şekilde bir yapı denetimin yapılmasını kim veya kimler engellemektedir? Zemin araştırmalarının yerinde denetiminin, 3194 sayılı kanuna göre yapı denetim firmaları tarafından yapılması gerekirken neden yapılmamaktadır? Yasal mevzuatın uygulanmasını kim veya kimler engellemektedir?
- 3- Sadece 2020 yılında meydana gelen afetlerde, yapı ruhsatı verilmiş ancak günün norm ve standartlarına göre yapılmamış kaç bina yıkılmış veya ağır hasar görmüştür? Buna ilişkin olarak Bakanlığınızca herhangi bir soruşturma yürütülmekte midir? Yapılan soruşturmalar sonucunda sorumluluğu bulunan yapı müteahhidi, etüt, plan ve projelerin gerçekleştiren proje müellifleri ile kamu adına denetim sorumluluğu üstlenen fenni mesul

mühendis ve mimarlar ile görevlerini yerine getirmeyen ilgili idareler hakkında herhangi bir işlem yürütülmekte midir? Yürütülüyor ise kaç kişi veya kurum hakkında soruşturma yürütülmektedir?

- 4- Bakanlığınız tarafından 2020 yılı içinde doğa kaynaklı afetlerden zarar gören ve hasar tespiti sonucu; hafif, orta veya ağır hasarlı bina sayısı ile acil yıktırılan bina sayısı kaç adettir? Bunların kaç zeminden kaynaklı sorunlardan dolayı hasar görmüş ve yıkılmıştır?
- 5- 2020 yılı içinde 240 yurttaşımızın yaşamını yitirdiği onbinlerce binanın hasar gördüğü Bakanlığınız tarafından yapılan açıklamalardan öğrenilmiştir. Bu oranda ağır can kayıpları nedeniyle doğa kaynaklı afetler sonucunda, can kaybında dünya sıralamasında 1. olduğumuz bu günlerde, özelde depremin, genelde ise doğa kaynaklı afetlerin bütün sorumluluğun AFAD Başkanlığı veya TOKİ vasıtasıyla yapılan borçlandırmalarla, depremlerden veya diğer doğa kaynaklı afetlerden zarar gören fakir halk kesimlerine kesilmesine yıkılması doğru mudur? Suçlu yıkıma ve can kaybına uğrayan halk mı?
- 6- Yapı denetim kuruluşları günümüzde ruhsat eki etüt ve projeler ile yapı üretim süreçlerinin tüm denetim hizmetlerinden sorumlu olup, vatandaşın parasını peşin almalarına rağmen, neden tek bir zemin ve temel etüt araştırmasının yerinde denetimi sağlamamaktadır? Neden tek bir sondajın başında yapı denetim şirketlerinin kontrol elemanı görülmemektedir? Vatandaşımız, ücretini peşin ödediği denetim hizmetini neden alamamakta, Bakanlığınız bu süreci yasal mevzuata ve açık yargı kararlarına göre neden işletmemektedir? Bu sürecin kazananı vatandaş olmadığına göre kimler korunmaktadır?
- 7- Bütün dünyada; fay hatlarının tektonik deformasyon zonu (fay sakınım bandı), heyelanlı alanlar, taşkın bölgeleri, kaya ve çığ tehlikesi bulunan alanlarda bina ve bina türü yapılar için sınırlandırılma bulunmasına rağmen, neden her gün bu alanlarda herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenlenmektedir? Arsa ve arazi rantından yararlanmak isteyenlerin çıkarları doğrultusunda bu alanlar neden imara açılmaktadır? Neden tek bir işlem yapılmayarak, ruhsatlar iptal edilmemektedir?
- 8- Anayasanın 138. Maddesine göre "Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez " hükmü bulunmasına rağmen bir yılı aşkın süredir "Danıştay Altıncı Dairesinin Esas No: 2017/4837 ve Karar No: 2019/6454 sayılı kararına" uygun düzenleme neden yapılmıyor? Mahkeme kararlarını uygulamamayı Anayasaya aykırı görmüyor musunuz?

CEVAPLAR

1999 yılında Gölçük ve Düzce’de yaşadığımız iki büyük depremde meydana gelen büyük can ve mal kayıpları bize uygulamada olan yapı denetim sisteminin yeniden tanımlanmasına ihtiyaç olduğunu göstermiştir. 13/8/2001 tarihinden itibaren Ankara, İstanbul ve İzmir gibi illerimizin de arasında yer aldığı 19 pilot ilimizde 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur.

Bu Kanun’un 1’inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan istisnalar haricinde kalan yapıların denetiminin, mesleğinde deneyimsiz serbest mimar ve mühendisler yerine sadece yapı denetimi faaliyetini ihtisas konusu olarak seçmiş ve bünyesinde en az beş yıllık mesleki deneyime sahip denetçi mimar ve mühendisleri barındıran Bakanlığımızdan izin belgeli yapı denetim kuruluşları eliyle yürütülmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımızca 2009 yılında 19 pilot ilde 4708 sayılı Kanun kapsamında yapı denetim kuruluşlarının denetimi altında inşa edilen yapılar ile diğer 62 ilde 3194 sayılı İmar Kanununun öngördüğü fenni mesullerin denetimi altında inşa edilen yapılar arasında yapılan karşılaştırmada 4708 sayılı Kanuna tabi yapılarda,

-Taşıyıcı sistemi yönünden statik-betonarme projeleriyle uyumu konusunda %91'e ulaşan başarı sağlanmış olduğu, yapı kalitesinin artmış olduğu,

-Ruhsat vermeye yetkili idarelere ait dosyalarda, ruhsat ve eklerine ilişkin belge ve projeler ile yapım sürecinde gerçekleştirilen işlere ilişkin belgelerin daha sağlıklı bir şekilde yer aldığı,

-Beton basınç deneyleri ile çelik çubukları çekme deneylerinin yapılmış olduğu, bunlara ilişkin kalıp, donatı ve beton döküm tutanaklarının da dosyalarında mevcut olduğu,

-İmar planına, sığınak, yangın, otopark, özürlü standartları, enerji verimliliği yönetmeliklerine uyum konusunda belirgin bir düzeye ulaşıldığı,

-Yapıların bitimi sonrası "yapı kullanma izin belgesi" alınması konusunda yapı denetim kuruluşlarının yönlendirici olduğu,

-CE işaretli malzeme kullanımına büyük ölçüde uyulduğu görüldüğünden 1/1/2011 tarihinden itibaren 4708 sayılı Kanunun uygulaması 81 il geneline yayılmıştır.

Söz konusu yapı denetim kuruluşlarının denetim sorumluluğunu üstlendiği yapılarda öncelikli görevi söz konusu yapıya ilişkin proje müelliflerince hazırlanan uygulama projelerinin ve hesaplarının, mühendislik ve mimarlık proje düzenleme esaslarına, İmar Kanununa, imar planına, imar yönetmeliklerine ve diğer mevzuata, şartname ve standartlara uygunluğunu ve yapının inşa aşamasının da ruhsat ve eki projeler ile mevzuata uygun olarak ilerlediğini kontrol etmektir.

2020 YILINDA YAPILAN HASAR TESPİT ÇALIŞMALARI						
Sıra No	Afet Türü	Afet Tarihi	İl	Az Hasarlı(Bina)	Orta Hasarlı(Bina)	Ağır Hasarlı-Acil-Yıkık (Bina)
1	Deprem(5.4 Mw)	22.01.2020	Manisa	1890	64	904
2	Deprem(6.8 Mw)	24.01.2020	Elazığ	21347	1083	15382
3	Deprem(6.8 Mw)	24.01.2020	Malatya	10065	343	6550
4	Deprem(6.8 Mw)	24.01.2020	Adıyaman	1972	19	869
5	Deprem(6.8 Mw)	24.01.2020	Diyarbakır	1376	21	555
6	Deprem(6.8 Mw)	24.01.2020	Tunceli	2825	8	783
7	Deprem(5.9 Mw)	23.02.2020	Van	1568	12	3813
8	Deprem(5.7 Mw)	14.06.2020	Bingöl	5289	17	1597
9	Deprem(5.7 Mw)	14.06.2020	Erzurum	1525	10	1125
10	Deprem(5.7 Mw)	14.06.2020	Erzincan	790	0	107
11	Sel	21.06.2020	Bursa	13	0	12
12	Sel	25.08.2020	Giresun	562	14	318
13	Deprem(6.6 Mw)	30.10.2020	İzmir	7379	689	741
14	Deprem(5.0 Mw)	03.12.2020	Siirt	729	3	51
TOPLAM				57330	2283	32807

4708 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren yapı denetim kuruluşlarının ve denetim elemanlarının faaliyetleri gerek yapılan şikâyet başvuruları gerekse mevzuat doğrultusunda resen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından denetlenmektedir.

4708 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı ile kendine verilen görevleri yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşu ve kuruluşun yapıda görevli mimar ve mühendisleri hakkında 4708 sayılı Kanunun 8' inci ve 9'uncu maddelerine göre işlem tesis edilmektedir.